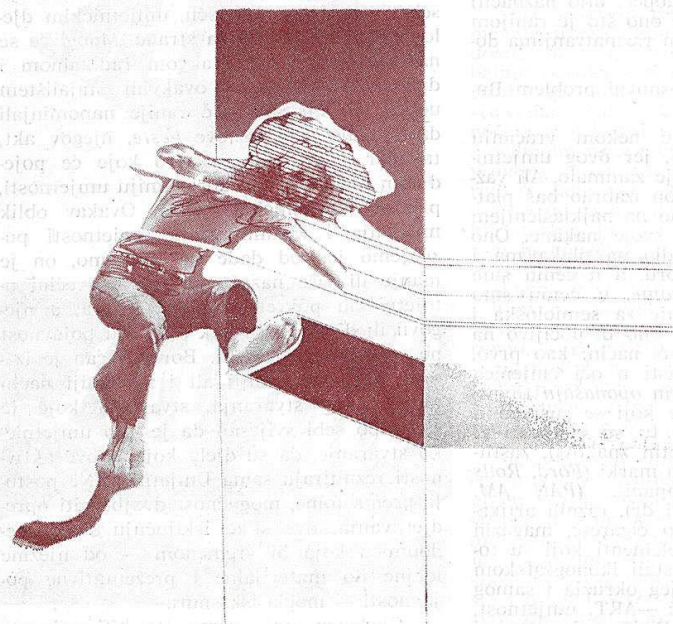

ŽELJAN IRENE

Iako nisam bio preterano vezan za Irenu, njen nestanak teško mi je pao. Nije baš jednostavno ostati sam posle osam godina manje-više srećnog i sredenog braka. Nisam znao šta da radim sa slobodnim vremenom, dugo sam razmišljao kako da ga iskoristim, jer više nisam mogao da razgovaram o sitnicama sa strpljivom Irenom, nisam imao s kim da podelim bezмерно veliku količinu samoće. Pomogao mi je kolega Kostić, nekoliko puta odveo me je na pecanje, a privoleo me je, takode, da odigram nekoliko partija tablića sa njegovim šurakom Sretenom. Irenin nestanak pogodio je samo mene, Kostić nije shvatio šta je Irena značila u moje životu. Nisam hteo a ni želeo da budem sudija sebi i Ireni. Smatrao sam da je prošlost bila upravo onakva kako sam ja želeo; Irena je znala koje su joj kućne dužnosti, poštovala ih je iako je ponekad umela da se izvuče izgovarajući se umo-

rom — taj njen umor bilo je čisto simuliranje, jer nemoguće je da se Irena zamerala na poslu, budući da je bila bolničarka — što ja nikako nisam opraštao. Kažnjavo sam je ćutanjem. A sada su mi nedostajali baš ti sati moga ćutanja, a Ireninog vrednog kućnog posla. Povremeno sam odlazio u bioskop, a dva-tri puta popio sam flašu piva u kafani na uglu. Međutim, pivo mi nikako nije prijalo, premda sam ga ranije voleo. Nisam mogao da uživam u pivu znajući da kod kuće nema nikoga ko bi me čekao i ko bi samovao dok ja lagano srkućem hladnu tekućinu. Našao sam se na raskrsnici: ili zaboravi Irenu ili ne zaboravi. Ali kako zaboraviti osam najlepših godina života? Ako je ne zaboravim, ostaće mi svakodnevne uspomene koje mi potiljak priitiskaju nemepljivom snagom. Dugo neću moći da izdržim. Svestan da je odluka neophodna, naprećać izabrah logičniju mogućnost: zaboraviti Irenu.

Prvo što sam učinio posle odluke bila je promena stana. Pomalo sam želio za vlažnim zidovima i tesnim sobama, ali život je zahtevao svoje. Odselio sam se u daleku ulicu kojom su seljaci išli na njive. Zorom me je budila škripa točkova i terala na raznovrsne misli o Ireni. U stvari, sve su to bila samo sećanja kojih nisam umeo da se oslobodim. Sećao sam se, na primer, kako smo se ja i Irena svadali oko novca koji sam potrošio za inkubator. Ja, naravno, nisam nameravao da odgajam piliće, ali smatrao sam da će to za Irenu biti lepa zabava. Ona, međutim, nije mislila tako, i time me uvredila. Ali ja se nisam dao. Išamarao sam je i prekinuo svaki razgovor sa njom. Nisam progovorio ni reč cela tri meseca, a i onda jedva, sve dok Irena nije kleknula pred mene i molila za oproštaj. Rado sam joj oprostio jer mi je već ćutanje dosadilo, moram da priznam. Ili sam se secio kako sam je dva dana držao vezanu za stolicu zato što mi je rekla da sam patološki tip. Ja anarhiju u kući nikada nisam podnosio. Ali i onda, kada je bila vezana, nisam bio surov prema njoj, davao sam joj vodu i hleb bar dva puta na dan.

Sve stvari koje sam ja kupio pre braka spakovao sam u kutije. Ostalo je nešto zajednički stečenog pukućstva sa kojim nisam znao šta da činim. Za svoj novi stan kupio sam nove stvari, a one zajednički stečene prodao sam budžašto. Nisam hteo da me sećaju na Irenu. Veliki ormar, na primer. Nikako nisam želeo da me stalno podseća na onu nedelju kada sam u njega zatvorio Irenu i preko nje stavio dva dušeka. Hteo sam da je nateram da se dobro preznojiti jer nije bila pažljiva pri doručku. Sipala mi je, naime, vrelo mleko i ja sam opekao usne. Da bih joj pokazao kako toplota može da smeta, uradio sam rečeno. Irena je plakala i obećavala da će se popraviti, ali, da sam onda popustio njenim suzama, ko zna da li bih uspeo da održim svoj autonitet.

Brigá ili obavezá prema Ireninim rođacima nisam imao. Oni su nas odavno izbegavali, valjda još od dana našeg venčanja. Sa te strane bio sam bezbedan. Moji rođaci su nas takode daleko obilazili kada bi nas sreli na ulici. Ja ne polažem mnogo na srodstvo, ali ponekad sam se pitao zašto me rođaci izbegavaju. Odgovor nisam mogao da nađem; doduše, znao sam da su oni malo nastrani ljudi, ali takvo rešenje me nije zadovoljavalo. Možda sam i ja donekle kriv jer sam ih jednom prilikom skoro isterao iz kuće, ali ne verujem da bi jedna takva sitnica mogla da pomuti rođacke odnose, izuzev ako se ne radi o vrlo osetljivim ljudima. Isterao sam ih zato što su pokušali da između mene i Irene poseju klicu razdora. Ubrzo posle venčanja došli su u posetu i Irena im je ponudila kolače. Kada je iznela tacnu sa slatkišima shvatio sam da je Irena preterala, jer sam znao da će rođaci pojesti bar desetak kolača što bi značilo da će za mene da ostane samo šest. Užasnulo sam se. Naredio sam Ireni da vrati kolače, a da rođake posluži čajem. Čaj je najpogodniji jer je i topao i sladak, a imali smo ga mnogo pošto ga je Irena po mojoj naredbi krišom donosila iz bolnice. Rodaci su se nasmejali, a Irena porcvnela i pokušala da se nasmeši. Ja nisam popustio. Irena je morala da vrati tacnu natrag u ostavu, ali ipak sa jednim kolačem manje. Njega je i pored moje zabrane uzeo bratovljev sinčić. Bio sam ljut, Irena je otišla iz sobe, a rođaci prestali da govore. Odjednom su ustali, na brzinu obukli mantile i izašli. Nije pomoglo ni to što sam ih zadržavao i govorio kako je čaj dobar. Otišli su, Irena je plakala i morao sam da je nateram pod hladan tuš ne bi li se nekako smirila.

Što je vreme brže prolazilo, sve sam više mislio na Irenu. Čim bih stigao kući i oprao nuke uzimao sam svesku u koju sam beležio svakodnevna opažanja i misli i zapisivao ono što sam smislio dan pre toga. Taj posao oduzimao mi je dva sata svakoga dana. Posle ove obaveze seo bih u duboku fotelju i zapalio cigaretu. A propos cigarete, postoji anegdota iz prvih dana braka. Desilo se da sam posle ručka seo i zapalio cigaretu kada je Irena rekla da joj dim smeta. Istog trenutka sam je naterao da zapali cigaretu i da je popuši, a zatim drugu, pa treću, sve dok nije ispušila celu kutiju. Onesvestila se, ali je odmah došla sebi čim sam je polio ledenom vodom.

Znam da mi nije bilo lako da izdržim i trpim težak Irenin karakter tokom tih osam godina, ali ponekad se divim sebi što sam imao dovoljno strpljenja sa njom. Veličina čoveka upravo se ogleda u njegovoj trpeljivosti i širini, u neprekidnoj želji da se žrtvuje za svoje bližnje. Ja sam voleo Irenu i rado podnosio njene male hirove, njena prebacivanja i ljubomoru, navikao sam se na te njene izlive sumnjičenja i sada, kad je nema, ishatam koliko smo bili vezani jedno za drugo. Povremeni nesporazumi, do kojih je dolazilo uglavnom Ireninom krivicom, sada su mi izgledali kao veoma srećna rešenja zajedničkog života.

Odmah da kažem: odlučio sam da se više ne ženim. Ali ne zato što me ni jedna druga žena različitá od Irene ne bi privukla, već stoga što sećanja na ono lepo sa Irenom nadjačavaju mogućnost lepog sa nekom drugom ženom. Koliko će mi vremena samo biti potrebno ako poželim da drugu ženu vaspitam kao Irenu! Koliko će samo štrpljenja biti potrebno! Osim toga, ko zna da li će druga žena znati uvek da reaguje kako treba, čak i u slučaju da je naučim šta treba da čini! Ne, nova ženidba nikako ne dolazi u obzir. Ostaću sam i živeti sa uspomenu, Irena je to zaslužila, a fotografija koju nosim u džepu (na njoj smo ona i ja, ali ja se jasno vidim dok je Irena nekako mutna) biće mi dokaz da se nikada nismo ni razdvajali.